

دولت اسلامی افغانستان
وزارت تعلیم و تربیه
ریاست تالیف و ترجمه

قرائت دری

برای صنف چهارم

Ketabton.com

نمبر	عناوین	نمبر	عناوین
۲۶	آزادگی	۱	حم
۳۰	حفاظت دندان	۴	نعت شریف
۳۴	حقوق مسلم	۷	قرآن عظیم شان
۳۷	مثل	۱۰	دین اسلام
۳۹	سخنان برگزیده پیغمبر	۱۴	ترانه بہار
۴۲	گفتگو	۱۶	حکایت
۴۵	ارزش وقت	۱۷	قطعہ
۴۹	زکام یا ریش	۱۹	اخلاق حضرت پیغمبر
		۲۲	فضیلت شہید

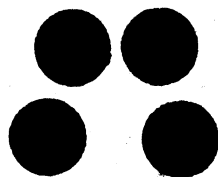
ردیف	عناوین	ردیف	عناوین
۷۷	ایشان و فداکاری	۵۲	دویتی ها
۸۰	خانواده	۵۵	حقوق همسایه
۸۳	کار	۵۸	غزوه بدر
۸۶	لطیفه	۶۱	پند
۸۹	کتاب	۶۴	رحم بر حیوانات
۹۲	شجاعت اسلامی	۶۷	سید جمال الدین آشتیانی
۹۶	چهار	۷۱	مادر
۱۰۰	زراعت	۷۴	نامه پسر برای پدر

ردیف	عناوین	ردیف	عناوین
۱۳۲	اندروز	۱۰۳	سبزیجات
۱۳۵	آداب سخن گفتن	۱۰۶	سیرت عمر ثانی
۱۳۸	لطیفه (سی و کوشش)	۱۱۰	اشعار برگزیده
۱۴۱	مناجات	۱۱۳	صحت و نظافت
		۱۱۷	جنگ و سومات
		۱۲۰	پیکاری با فایل
		۱۲۳	اقوال زرین
		۱۲۶	علم
		۱۲۹	وقایع صحت

قرائت

دری

برای صنف چهارم

سال ۱۳۷۰ - بهار، ش

مؤلف : الحاج عبد الحفيظ (توکل)

اعضاء شورتی : روثه گل (وصتی)، امیر محمد (منصوری)،

باطن شاه (صافی)

خطاط : تاج الدین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

رعنا برای معلم :

۱- معلم صاحب باید با لباس پاك و لبخند داخل صنف شود .

۲- قبل ازینکه معلم صاحب داخل صنف میشود باید پلان درسی را باخود داشته باشد .

۳- پلان درسی باید مطابق ساعت درسی ترتیب و تهیه شود. برای معلم ضروری است که درین مورد دقت تام نماید .

۴- برای اینکه در تدریس مؤثریت پیدا شود برای معلم ضروری است، که طرز یا روش تدریس خود را یکنواخت نسازد :

۵- معلم صاحب باید به وقت معین به صنف داخل شود .

۶- معلم صاحب خود را به صفت همکاری نشان دهد نه به صفت آمر و جابر .

۷- برای معلم صاحب لازم است که در وقت داخل شدن به صنف سلام بگوید .

۸- در شروع درس جدید معلم صاحب باید "بسم الله الرحمن الرحيم" بگوید .

۹- معلم صاحب برای تدریس خوبتر فضای مساعد را در صنف ایجاد نماید .

۱۰- برای استاد لازم است که حاضری شاگردان را در وقت معین بگیرد .

۱۱- معلم صاحب باید وظیفه خانگی شاگردان را ملاحظه نموده و آنها را به اشتباهات و غلطیهای شان متوجه سازد .

- ۱۲- معلم صاحب باید بادر نظر داشت مقوله " كَلِمُوَالنَّاسِ عَلَى قَدَرِ عَقُولِهِمْ " تدریس نمایند یعنی تدریس باید به سویه و لسان شاگردان صورت گیرد .
- ۱۳- معلم صاحب باید شاگردان خود را در جریان تدریس ارزیابی نماید .
- ۱۴- برای معلم صاحب لازم است که بین شاگردان خود منافعت حسن نیت و برادری را قائم نماید .
- ۱۵- معلم صاحب باید شاگردان خود را بشناسد تا در تدریس مؤثریت به میان آید .
- ۱۶- معلم صاحب باید شاگردان خود را در تدریس سهیم سازد .
- ۱۷- معلم صاحب باید بعد از ختم درس به شاگردان موقع دهد که سوالات خود را مطرح سازند .
- ۱۸- معلم صاحب باید به شاگردان وظیفه خانگی بدهد .
- ۱۹- معلم صاحب باید با استفاده از مواد محیطی " سنگ ریزه ها " " گل " دانه جواری و غیره عملیات جمع ، تفریق ، ضرب و تقسیم را عملاً به شاگردان نشان دهد . و هم از وسایل سمعی و بصری از قبیل چارتهای نقشه ها ، جداول و امثال آن کار گیرد .
- ۲۰- برای معلمین محترم لازم است تا به شاگردان در فضای صمیمیت طوری جواب دهد تا در آینده استعداد سوال نمودن شاگردان پژمرده نگردد .
- ۲۱- معلم صاحب به شاگردان تفهیم نماید که تمرینات این کتاب را به کتابچه های خود نقل و در آن حل نمایند ؛

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد

مَنْ هَمِي كُوَيْمِ بِيَانِ وَهَمِ زَبَانِ	حمد بی حد بر خدای دو جهان
صَانِعِ كُونِ وَ مَسْكَانِ اسْتِ اَوْقِنِ	خالقِ هفت آسمان و هم زمین
جمله را پیدا نموده از عدم	عرش و کرسی لوح را هم با قلم
کرده پیدا این جهان ناپایدار	قدرت خود را نموده آشکار
بهر عالم دوست ربّ لطیفین	لطف بی حد کرده بر خلق و مقین
تا شنا گویم خدا را صبح و شام	از خدا توفیق می خواهم مدام
کی شای حق تو اینم ما اداء	گر نباشد لطف و احسان خدا
تا قیامت رهنمای ما همیشه	هم فرستاده خدا قرآن خویش

فیضی را توفیق گر بخشد خدا
تا بگویم نعت پاک مصطفی

« فیضی »

معنی	لغات	معنی	لغات
ستایش و توصیف	شکر	ستایش و توصیف خداوند	حمد
گلب و مدد	توفیق	هستی و وجود	کون
بی اندازده	بی حد	جاء جای بودن	مکان
کم دوام، بی دوام	ناپایدار	نیستی و نابودی	عدم
روح	جان		

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

صنف به دو گروه تقسیم گردیده قسم داد و طلبانه بیت به بیت یک گروه بخواند گروه دیگر معنی کند و معلم در عین وقت با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حمد برای کی گفته می شود ؟
- ۲- ماچرا خداوند را ، را توصیف می نمایم ؟
- ۳- خداوند را ، چه چیز را پیدانموده است ؟
- ۴- از خداوند توفیق چه چیز را می خوا ،سیم ؟
- ۵- خداوند چه چیز برای ما فرستاده است !
- ۶- قرآن کریم را خداوند برای چه ما فرستاده است !

فعالیت گروهی : صف به چند گروه تقسیم گردیده و هر گروه جداگانه راجع به سوال ذیل بحث نمایند و نماینده گروه خلص نظریات اعضای گروه را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد .

ماچرا حمد خداوند را می گوئیم ؟

کارخانگی:

آیا شما کدام دقت حمد خداوند را گفته اید و اگر بگویید به کدام الفاظ
خواهید گفت آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

نعت شریف

صدر و بدر هر عالم مصطفی ای

نور عالم رحمت تعلیم

مقدای اسکارا و نهان

ره نمای اولیا و اصفا

از برای کل خلق روزگار

نعمت خود را بر او کرده تمام

خواجہ دنیا و دین گنج و نفا

آفتاب شرح و دریا یقین

پیشوای این جهان و آن جهان

مہترین و بہترین انبیا

گشت او مبعوث تا روز شمار

دعوتش فرمود بہر خاص و عام

معنی	لغات	معنی	لغات	معنی	لغات
فرستاده شده	مبعوث	دین و مذہب	شرع	ستایش و پیغمبر	نعت
خواستن	دعوت	پیشوا	مقتدا	صاحب	خواجہ
		برزگترین	ہیترن	بالاد بند	صدر
		پاکان	اصفا	ہفت چہار دم	بدر
				برگزیدہ شدہ	مصطفیٰ

فحالت ہامی بعد از درس :
مشق و تکرار

صنف بہ دو گروپ تقسیم گردیدہ قسم داد طلبانہ یک گروپ شاگردان
بیت بیت بخواند و گروپ دیگر معنی کند و معلم با ہنہا کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی
۱- پیغمبر ما چه صفات دارد ؟

- ۲- پیشوای هر دو جهان کیست ؟
- ۳- حضرت پیغمبر م برای کدام کن سبوحث گردیده است ؟
- ۴- خاتم النبیین نکت ؟

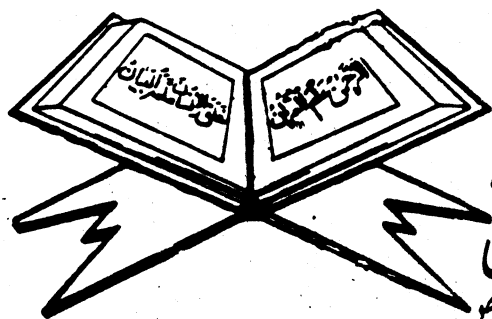
فعالیت گروهی :

هر گروه پشاکگردان طور جداگانه به صفات پیغمبر م فکر کرده و بحث نمایند و نماینده گروه خالص نظریات گروه خود را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : نعت شریف را به دقت بخوانید مفهوم آنرا

به زبان ساده خودتان در کتابچه بنویسید .

قرآن عظیم الشان

قرآن شریف کتاب بزرگی
است که انجانب خداوند ج،
توسط حضرت جبریل ع برای
رهنمائی انسانها به حضرت محمد

نازل گردیده است. همه مسلمانان وظیفه دارند تا از ادا
قرآن شریف پیروی نموده و از نواهی یعنی حرمهای که نشان
از کردن آن منع گردیده است، اجتناب نمایند.

مثلاً: در قرآن کریم به ما امر شده است که اعمال صالحه
و نیک نمائید از خداوند ج در رسول خدا پیروی کنید همه
مسلمانان متحد و یک دست باشید و پیمان گفته با ظالم و ستمی
نکنید، چکس را به ناحق نکشید. از فسق پرهیز نمائید.

پس وظیفه ما مسلمانان است که خود را از احکام قرآن کریم
با خبر بسازیم و به آن عمل نمایم تا سبب خوشبختی دنیا و آخرت

ما گردد

معنی	لغات	معنی	لغات
فرد فرستادن	اعمال	خارج شدن از راه خداج	عمل با
پیریز نمودن	فسق		

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

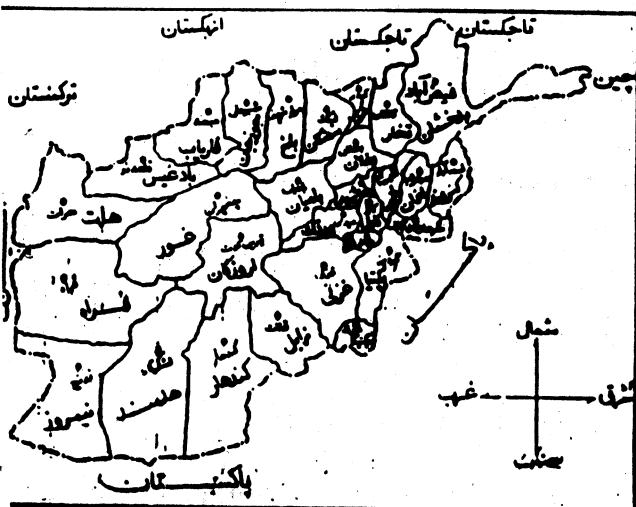
معلم درس را طور املا به شاگردان بخواند و آنها در کتابچه های خود
بنویسند بعد یک شاگرد کتابچه خود را به شاگرد دیگر داده آنها از
یک دیگر خود را اصلاح نمایند و بعداً معلم آنرا مشاهده نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- قرآن کریم از جانب کی نازل گردیده است ؟
- ۲- قرآن کریم برای چه نازل گردیده است ؟
- ۳- مسلمانان چه وظیفه دارند ؟
- ۴- خداوند چه چیزها ما را امر کرده است ؟
- ۵- خداوند ما را از چه چیزها منع نموده است ؟

کارخانگی :

شما بارع قرآن شریف چه میدانید ؟ هر چه که میدانید در کتابچه های تان بنویسید .

دین اسلام در افغانستان

دین مقدس اسلام به یک
ملت و قوم تعلق ندارد بلکه
این دین را خداوند جبراً
تمام انسان ها نازل کرده است .

به همین منظور حضرت محمد و خلیفه های اسلام می خواستند
تا اسلام در سراسر جهان پخش گردد .

در وقت خلیفه دوم سلیمین حضرت عمر بن خطاب در ایران
را فتح نمودند و به قسمت های غربی و جنوب غربی افغانستان
رسیدند درین وقت خلیفه دوم سلمانان به شهادت
رسیدند تا چند وقت انتشار اسلام به تعویق نماند .

در زمان خلیفه سوم حضرت عثمان رضی مجامین داخل افغانستان
 گردیدند و افغانستان در آن وقت بنام خراسان یادی شد
 مجامین اسلام بعد از جنگ نامی زیاده کابل رسیدند
 چون کابل شامان تاب مقاومت مسلمانان را نداشتند
 محقق کردن نهادند و به این ترتیب کابل بدست مسلمانان
 فتح گردید. بعد از آن در وقت بسیار کم مردم اگر قسمت های
 افغانستان به دین اسلام مشرف شدند مردم غیرتمند افغان
 از روزیکه این دین را قبول نموده اند شجاعت و دلاوری نشان
 بیشتر شده و همه وقت در برابر دشمنان دین و وطن از خود
 مقاومت نشان داده شکست و شرمساری را قبول نکرده اند.

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : هفت به دو گروپ تقسیم گردیده شاگردان یک گروپ
یک یک جملہ بخواند و گروپ دیگر غلطی های قرائت آنها را اصلاح نماید .
بعد از در مورد مفهوم آن یک گروپ از گروپ دیگر سوال نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دین اسلام برای کدام مردم نازل گردیده است ؟
- ۲- در وقت کدام خلیفہ اسلام تا سرحد مغربی افغانستان رسید ؟
- ۳- در سابق افغانستان به کدام نام پیروی شد ؟
- ۴- کابل در کدام وقت فتح گردید ؟
- ۵- مردم افغانستان بعد از قبول اسلام چه کردند ؟

فعالیت گروپی :

دین اسلام چه خوبی ها دارد در گروپ های تمان بحث نمایند و نمایندہ

گروه پخلص بحث را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد.
 کار خانگی : یک زقه، مریضی عنوانی اداره مکتب در کتابچه
 های تان بنویسید.

معنی	لغات	معنی	لغات
تاخیر و سوطی	تویق	پراگنده ساختن	پخش
حاصله و توان	تاب	نشر کردن	انتشار
		بسر و حوصله پایه ثبات	مقاومت

ترانه بهار
هر چه که بسند دیده
خدایش آفریده
خورشید و ماه تابان
ستاره درخشان
درخت و بزمه و گل
سوسن و سرسبیل
جنگل و دشت و دریا
پرندگان زیبا
این همه را به قدرت
خدا نموده خلقت

معنی	لغات	معنی	لغات
مہتاب	ماہ	چشم	دیدہ
روشن	تابان	پیدا کردہ	آفریدہ
پیدایش	خلقت	روشن	دخشان

فعالیت ہامی بعد از درس :

مشق و تکرار : صنف بہ دو گروپ تقسیم گردیدہ یک گروپ

متن درس را بخواند و گروپ دیگر آرا معنی کند و بعداً راجع بہ مفہوم آن از

یک دیگر سوال نمایند و معلم در عین حال بہ آہنا کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- چیزهای کہ بہ چشم دیدہ می شود آرا کی آفریدہ است ؟

۲- شما در اطراف تان چه چیزہا را می بینید نام بگیری د ؟

۳- این ہمہ چیزہا بہ قدرت کی آفریدہ شدہ است ؟

۴- این همه چیزها را برای چه پیدا نموده است ؟

فعالیت گروهی :

راجع به خوبی های بهار در گروه تان بحث نمایند و نماینده گروه
خلاص بحث را بدیگران بیان دارد .

کارخانگی :

راجع به خوبی های بهار هر چه می دانید در کتابچه ها

تان بنویسید .

حکایت

فوقی به جهل جوانی بانگ بر مادر زدم آرزوده به کنجی
بنشست همیگفت مگر خردی افراشوش کردی که
درشتی میکنی .

چه خوش گفت زالی به فرزند خویش
 چه دیدش پلنگ افکن و پیل تن
 گراز عهد خویش یاد آمدی
 که بیچاره بودی در آغوش من
 نکردی درین روز بر من جفا
 که تو شیر مردی من پیر زن

«گلستان سعدی»

معنی	نات	معنی	نات
پسیره زن	زال	نادانی	جمل
قوی	پلتن	آواز	بانگ
زمانه، وقت	عهد	تذخوئی	درشتی

نات	صنی	نات	صنی
جفا	ظلم	آغوش	بغل

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : به ترتیب نوبت صنی شاگردان درس را تکرار بخوانند و در آخر دو نفر شاگرد خلص مفهوم حکایت را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- در وقت جوانی با ما ، چه کار کرد ؟
- ۲- مادرش در جواب چه گفت ؟
- ۳- زال به فرزند خود چه گفت ؟
- ۴- ازین حکایت چه نتیجه بدست آورده میتوانند ؟

کارخانگی : راجع به حقوق والدین از امام مسجدتان معلومات بدست آورده و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

اخلاق حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم

حضرت محمد ﷺ در اخلاق نیکو شبیه و مانند داشت و تمام صفات خوب انسانی در او جمع بود .

برای رهایی مردم هرگونه رنج و زحمت را تحمل میکرد و در خوشرفقاری با خورد و بزرگ بی مانند بود .

با فقیران نشست و برخاست میکرد و با آنها یکی غذای خورد دیتیمان را فوارش و بیماران را عیادت می فرمودند . از دشمنان کینه بدل نمی گرفت با نیکی دشمنان را دوست می ساخت .

حضرت رسول اکرم ﷺ بسیار با حیا و متواضع بود و در سلام دادن به خورد و بزرگ پیش دستی میکرد .

پیران را احترام میکرد و به خوردان شفت می نمود
از غیبت، دروغ گوئی، سخن چینی و تکبر سبزار بود با اهل
خانه و کارها کمک میکرد خشم خود را فرو می خورد و مردم
را به مساوات، برابری و عدالت دعوت میکرد.
این صفات مردیست که خداوند ج او را رحمت عالیه
خوانده است و نمونه کاملی از اخلاق اسلامی بود.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

دو نفر را و طلب در مقابل یک دیگر تعیین گردند یکی بخواند و دیگر خطی قرآنی
او را اصلاح نماید . و سلم با آنها هم کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حضرت پیغمبر در برابر خوردان دسیران چه رویه داشت ؟
- ۲- در کارهای خانه شرکت میکرد یا خیر ؟
- ۳- مردم را به چه چیز دعوت میکرد ؟
- ۴- حضرت محمد قهر میکرد یا نه ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را به قسم املا به شاگردان بگوید
و شاگردان در کتابچه های خود بنویسند و بعد از اتمام اعضای گروه در بین
خود آرا ببینند و اصلاح نمایند و معلم نظارت نماید .

کار خانگی : هر کدام تا ن یک یک حدیث پیغمبر را پیدا نمود
و حفظ نمایند .

لغات	معنی	لغات	معنی
شبه	مانند	خشم	قهر و غضب
عیادت	پرسیدن مرخص	متواضع	فرد تن عاجز

فضیلت شهید

خداوند ج به انسان وظیفه داده است که مردم را به
سوی اسلام دعوت نماید و دین اسلام را به
تمامی نقاط روی زمین برساند .

انجام این وظیفه بزرگ بدون جهاد و مبارزه امکان
ندارد زیرا دشمنان اسلام در برابر دعوت اسلامی
مقاومت می نمایند .

مسلمان باید در جریان جهاد از صبر استقامت
و ثبات کار بگیرد و اگر در حین جهاد و مبارزه جان
شرین خود را از دست داد شهید گفته می شود جان
پسردن در راه خدا شهادت است و هر

شهید مقام بزرگی نزد خداوند ج دارد و خداوند ج
شهید را همان خود خوانده و قدر و منزلت بزرگی را
برایش وعده نموده است .

حضرت پیغمبر می فرماید که شهید بگوید :
ای پروردگار مرا دوباره زنده کن تا شهید شوم و باز
هم زنده کن تا سر خود را در راه تو بدهم چون شهید
بزرگی را در انجامی ببیند آرزو می کند تا دوباره زنده
شود و شهید گردد .

علاوه از آن کسی که به مظلومیت و یاد دفاع از مال
و جان خود کشته شود نیز شهید است .

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

بچ نفراداد طلب درس را قرائت نماید بعداً راجع به مفهوم آن از
یک دیگر سوال نمایند و معلم کوشش نماید که اشخاص غیر داد طلب
را نیز تشویق به اشتراک در بحث نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- سلمان چه وظیفه دارد ؟

۲- شهید کی است ؟

۳- حضرت رسول اکرم (ص)، در مورد شهید چه گفته اند ؟

۴- شهید بهمان کی می باشد ؟

کار خانگی : شهید ای فانیل و منطقه تان را بشمارید و نام های آنها
را در کتابچه های تان بنویسید .

معنی	لمات
صبر و پایداری	ثبات
بیچاره گی	مظلومیت
مرتبه و درجه	مترت

آزادگی

شاپین کوستانم	به کام خود روانم
خو کرده جنگلم	آزاد و مستقلم
بنده یک خدام	از هر کس بی پروایم
شکرت سلامت	مجاہد و افتخاتم
پیر و پیغمبرم	دانا و پیشه ورم
دہقان کار دانم	باسود و بی زیانم
چو مان گو سمنم	از همه کس خور سمنم
بخار و آہنگرم	تجار و صنعتگرم

باغبان این دیارم
ز بیگانگان ہیزارم

معنی	لغات	معنی	لغات
یکدیگر را می دانند	پیشہ ور	آزاد بودن، جوانمردی	آزادگی
فایده	سود	مراد و مقصد	کام
نقصان	زیان	برنده شکاری	شاهین
خوشحال	خوشرسند	لایق، همسیده	کاروان
اجنبی	بیگانه	دوطن	دیار

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

صنف به دو گروه تقسیم گردیده بنوبت یک یک بیت یک گروه بخواند و گروه دیگر معنی کند به این ترتیب که یک بیت را گروه الف بخواند و گروه ب معنی کند و بیت دوم را گروه ب بخواند و گروه الف معنی کند. و معلم در قرائت و معنی با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- آزاد بودن و جوانمردی چگونه بدست می آید ؟
- ۲- داشتن کب و کار چه فائده دارد ؟
- ۳- داشتن آزادی چه فائده دارد ؟
- ۴- از بیگانگان بیزار بودن چه خوبی دارد ؟
- ۵- کب و کار در آزادی چگونه اثر دارد ؟

کارخانگی : چند کتب دپشه را می شناسید نام های آنرا
در کتابچه های تان بنویسید .
شما کدام پشه را برای خود انتخاب می کنید ؟

حفاظت دندان ها

بسیاری از مردم حفاظت دندان ها را در نظر نمی گیرند
و سالم نگاه داشتن دندان ها را مهم نمی شمارند به این سبب
دندان های شان در ایام جوانی به زودی خراب
می شود. دندان نعمت خداوند جبار است باید پاک
و صاف نگاه داشته شوند .

هر قدر در حفاظت دندان ها کوشش شود به همان
اندازه دندان ها محکم و دوام دار می گردد و دندان های
پاک و جلا دار علاوه از آنکه زیبایی روی می افزاید
از بمیان آمدن امراض گوناگون جلوگیری میکند

آنانیکه دندان های چرکین دارند هر کس از آنها
نشان میدهد .

و انواع مکروب ها در دهن آنها جا گرفته امراض مختلف
را بمیان می آورد .

شاگردان عزیزه ! برای انیکه دندان های تان همیشه
سالم بماند از همین حالا به شستن دندان ها خود را عادت
بدهید هر روز در وقت وضو استعمال سواک را فراموش

نکنید تا دهن بدبوی نشده و دندان های تان خراب
نشود . حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و سلم شبها پیش از

خواب و پس از بیداری و در وقت وضو سواک
می زدند و پیغمبرم ، صحابه کرام را دایماً به استعمال سواک

توصیه می کردند .

استعمال مسواک در محکم نمودن بیره های دندان و
نمودن چرک و بقایای غذا از دندان تأثیر زیاد دارد .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد را مسلم انتخاب نموده آنها قرائت نمایند و بعد از آن
شاگردان براح : مهنوم آن آنها سوال نمایند و مسلم حثیت مساو
آن پنج نفر را داشته باشد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دندان ها چرا در ایام جوانی زود از بین می رود ؟
- ۲- کدام چیز باعث پستی و محکمی دندان ها میگردد ؟
- ۳- حضرت پیغمبر چه وقت مسواک می زدند ؟

۴- ما باید در وقت وضو چه کنیم ؟

۵- مردم نفرت از کی می کنند ؟

فحایت گردپی : راجع به فائده دندان ها در گردپ های تان

بحث نمائید و نماینده گردپ خلع بحث را به دیگران بیان دارد

کارخانگی : کدام وقت که شما وایکی از اعضای فایسل تان

به درد دندان مبتلا شده باشد برای علاج آن چه کرده اید آنرا

در کتابچه های تان بنویسید .

حقوق معلم

معلم به ما علم می آموزد و ما را به راه نیک هدایت
در بهنائی می کند و هر مملکت برای آبادی وطن خود به
به علمائ ضرورت دارد و معلم بار بهنائی و کوشش
خود در مملکت عالم تربیه می کند.

اگر راهنائی و کوشش معلم نباشد در وطن ما علمائ
به وجود نمی آید و قتی که علمای و کسوزنداشتم وطن ما
آباد نمی شود پس معلم قابل احترام است.

شاگرد خوب به معلم خود سلام میدهد سخنان او را
گوش می نماید و به آن عمل می کند و در درس های
خود کوشش می نماید

و به سوالات معلم سوڈبانه جواب میدهد و کار خانگی
خود را همیشه منظم انجام میدهد .
معلم در خوشی و غم شاگرد و شاگرد در خوشی و غم
معلم شریک است و قتیکه برای معلم غم داندوه
پیش شد باید نزدش برویم او را دلجوئی نمایم
و قتیکه معلم مریض شد به دیدارش برویم و قتیکه به
لک احتیاج پیدا نمود باید او را کمک نمایم همیشه
با معلم سوڈبانه حرف بزنیم و رفتار نیک نمایم .

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : معلم درس را طور املا به شاگردان بخواند

دشگردان در کتابچه های خود بنویسید و معلم از چند نفر را طور نمونه
در صنف اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- معلم برای ما چه می کند ؟
 - ۲- معلم کی را تربیه میکند ؟
 - ۳- اگر علی نباشد به مملکت چه ضرری رسد ؟
 - ۴- با معلم خود چه رویه کنیم ؟
 - ۵- در خوشی و غم با معلم چه کنیم ؟
- کارخانگی : معلم را چرا دوست داریم ؟
- سبب و علت آزاد در کتابچه های تان بنویسید .

مثل ها :

- آنرا که حساب پاک است از محاسبه چه پاک است .
- آدم خوش معامله شریک مال مردم است .
- مار گزیده از ریسمان درازی ترسد .
- کم خور همیشه بخور .
- سربد در بلای بد .
- نیم نان راحت جان .
- آفتاب به دو انگشت پوشیده نمی شود .
- نیت به تقضای سر .

معنی	لغات
ترس و بیم پیدا	پاک
حساب کردن	محاسبه
حکم کردن فیصله	تقضای
دندان گرفته و نیش زده شده	گزیده

فایلیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

مسلم برای بر مثال دو نفر شاگرد را انتخاب میکنی بخواند و دیگری
مفهوم آنرا بیان دارد و اگر شاگرد اولی مفهوم آنرا بیان کرده
نترانت مسلم از شاگردان دیگر کمک بخوابد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- کدام کس پروای حساب دادن را ندارد ؟
 - ۲- آفتاب به دو انگشت پت نمی شود چه سنی دارد ؟
 - ۳- آدم خوش معامله چطور شریک مال مردم است ؟
 - ۴- برای نیت بد قضای سرشالی داده میتوانید ؟
- کار خانگی : هر کدام تان چار چار مثل پیدا نموده و آنرا
خط نساید و روز بعد در پیشروی صفت بخوانید .

سخنان برگزیده پیغمبر صلی الله علیه و سلم

۱- بهترین مسلمانان به پیشگاه خداوند کسی است که
اولتر به سلام آغاز کند .

۲- مؤمن کامل کسی است که دارای خلق تنکو باشد

۳- مؤمن دو مرتبه از یک سوراخ گزیده نمی شود .

۴- بهترین شما کسی است که قرآن را آموخت و به
دیگران آموختاند .

۵- بعد از فرائض اسلامی فریضه مسلمان کسب حلال

۶- قطع کننده رحم داخل جنت نمی شود .

۷- کسیکه دینی طلب علم باشد خداوند ج و سیال

دخول جنت را برایش مهیا می کند .
 ۸- هر کسی که در دنیا از مسلمانان مشکلی را دور سازد
 خداوند به مشکل بزرگی را از مشکلات روز قیامت
 او را دور می کند .

لغات	معنی	لغات	معنی
برگزیده	انتخاب شده	وسایل	وسایل، ابواب سامان
خلق	خوی و عادت	مهیا	آماده نمودن یا گرد کردن
کسب	بدست آوردن	دخول	داخل شدن

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار :

به ترتیب نوبت شاگردان هر فقره را یک نوبت بخواند و در بین تپهوش
 معنی کند و در آخر یک نوبت را و طلب درس را طور مکل بخواند و معلم

در خواندن و بیان مفهوم باهنگم نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- سلام دادن صفت کدام مردم است .

۲- مؤمنین چه صفات دارند .

۳- بهترین شما کدام کسان است .

۴- خداوند چه مشکل کدام کسان را روز قیامت دور می کند .

۵- خداوند چه وسایل دخول جنت را برای کدام کسان همیایی نماید

کارخانگی : هر کدامتان یک یک حدیث پیغمبر را پیدا نموده

و آنرا حفظ نمایید و روز بعد در پیشروی صنف بخوانید .

گفتگو

پرستی کرد یک طفل سلمان ز پند
نظم اسلامی چرا آمده نظمی برتر
گفت این نظم بود تابع قانون خدا (ج)،
نه هوی دهبوس میرود زیر و بر
همه در محضر قانون به یک سان باشند
مجری حق بود و دین خدا آن محضر
برتری نیست کسی را به نژاد و نسب
جز به تقوی بنود کس زد دیگر کس بهتر
سیراگر بود از حال دل گرسنگان
همه ترسان ز خدایند و ز روز محشر

ظلم را راه نباشد و ستم را اجائی چو مشائی که به تاریخ بماند ز عمر راضی

معنی	لغات	معنی	لغات
امرا کنند	مجرى	ترتیب دادن	ظلم
اصل و نسب	نژاد	خواهشات	هوى
روز قیامت	محشر	اسب	یر
ظلم	ستم	جای حضور درگاه	محضر

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار :

صف به دو گروه تقسیم گردد و اول بیت بیت بخواند و گروه دوم
معنی کند و معلم معاونت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- طفل سلمان از پدر خود چه سوال کرد ؟
۴۳

- ۲- پدرش در جواب چه گفت ؟
 - ۳- وسیله برتری در اسلام چیست ؟
 - ۴- در اسلام چه چیز نادجود ندارد ؟
 - ۵- در پیشگاه قانون مردم چه قسم می باشد ؟
- کار خانگی : از پدران یا بزرگان فامیل دیا از امام مسجد
تان راجع به عدالت حضرت عمر ر.ف. پ.ر.س.ان ننمائید دیک شال
آزاد یاد بگیرید و در کتابچه های تان به خط و زبان ساده خودتان بنویسید

ارزش وقت

وقت گوهر گران بهاست و بزرگترین سرمایه انسان بشمار میرود

که بزودی از دست می رود باید کوشش گردد که
نباید وقت بی مورد تلف گردد انسان در زمان
طفولیت از بسیاری تکالیف فارغ می باشد بدون
مسئولیت فاسیلی زندگی می کند و میتواند خوبتر از وقت
استفاده نماید .

پس برای اینکه اوقات تان ضایع نگردد هر کدام تان
باید یک تقسیم اوقات منظم داشته باشید یعنی وقت
درس و تعلیم ، وقت نماز و عبادت ، وقت تفریح
و کار معلوم باشد .

شاگردان عزیز! به شما لازم است که وقت قیمتی
تا نماز صایح نگذرانید و آنرا در راه آموختن علم و کسب
و کمال صرف نمایند و وظایفی را که به شما سپرده می شود
در وقت معین بصورت درست انجام دهید .
از قبلی و کابلی دوری ورزید زیرا شما در آینده سوار
بزرگ و فاع از دین و وطن آبادی و دین و دشت
به مردم مظلوم را دارید و برای اینکه در وطنه تان کاینجا
باشید از همین حال خود را آماده گردانید .

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار :

پنج نفر را مسلم انتخاب و درس را قرائت نماید و در آخر یک نفر
داد طلب مفهوم آرا به زبان ساده بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دقت چه ارزش دارد ؟
- ۲- برای این که دقت ما ضایع نگردد چه کنیم ؟
- ۳- چرا دقت خود را بی جا تلف نکنیم ؟
- ۵- در آینده چه مسوئیت های بر ما سپرده خواهد شد ؟
- ۶- برای انجام آن مسوئیت ها چه آماده گی بگیریم ؟

فعالیت گروهی : صف به چند گروه تقسیم گردد و هر گروه
برای کارهای روزمره خود یک تقسیم اوقات بسازند و نمایند
گروه تقسیم اوقات گروه خویش را در پیشروی صف بخواند .

کارخانگی : شمار روزهای جمعه چه تقسیم اوقات دارید
آمراد کتابچه های تان بنویسد .

معنی	لغات	معنی	لغات
تنبلی ، سستی	کاهی	جوهر دانه قیمتی	گوهر
مصرف نمودن	صرف	قیمت دار	گران بها

زکام یا زرش

زکام بیماری سارسیت که بیشتر در اثر سرما خوردگی پیدا می شود مکرر زکام از هوا یا بدن بیمار بدن شخص سالم داخل میگردد برای آنکه به این مرض دچار نشویم باید در هوای سرد خود را خوب پوشانیم .

از جای گرم دفعتاً به هوای سرد بیرون نرویم از آشنایان به این مرض دچار اند دوری کنیم .

اگر به زکام مبتلا شدیم باید از اشخاص سالم دوری نمایم تا مکرر این مرض به بدن آنان منتقل نشود در موقع جریان مرض زکام باید به داکتر مراجعه نموده بنطبق هدایت داکتر عمل نمایم و خوردن دواهای خود سر خوداری نکنیم هم در مقابل این مرض زی پروا نباشیم زیرا گفته

انذ که «زکام مادر» مراض است»

نغات	معنی	نغات	معنی
بیماری	مریضی	مبتلا	دچار شدن، دربرداشتن
سالم	صحت مند	منقل	انتقال یافتن
دچار	دربرد شدن	سرما	سردی

فحالت های بعد از خواندن :

مشق تکرار :

به ترتیب نوبت صفی شاگردان قرائت نمایند در آخر دو نفر معلوم آرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- زکام از چه پیدای شود ؟
- ۲- مریض مبتلا به زکام چه کند ؟
- ۳- چرا مریض از اشخاص صحت مند دوری کند ؟
- ۴- برای اینکه به این مرض مبتلانگردد چه کنیم ؟

کارخانگی : گاهی شما به مرض زکام یا ریش مبتلا شده اید اگر
شده اید برای علاج آن چه کرده اید آزاد کتابچه های تان بنویسید .

دویتی

مجاہد را بہ سنگردار قایم	خدا جان مہربان ہستی تو دایم
مجاہد ہستم و حق را طرفدار	نہ یا غنی ام نہ سن در دم نہ شمار
غم و درد و فغان از حد فریبت	سلمانا دلم زار و زبون است
وجودنا ز منیش غرق خون است	شہید گردیدہ یار مہربانم
مجاہد عامل عدل و عدالت	مجاہد منظر ننگ و شجاعت
مجاہد پیکر لطف و عنایت	مجاہد دشمن کفر ظالم

نثار احمد نوری

محمد نام او جاعیان است	رسول اللہ چراغ عاشقان است
بہ عقبات کیہ گاہ عاصیان است	بہ محشر شفیع است تا شمارا

(بہائی جان)

معنی	لغات	معنی	لغات
خوار و ذلیل	زار	زیاد	فزون
جای ظاهراً شدن	مظهر	خوار و زار و بیچاره	زبون
سبب	عامل	واضح و نمایان	عیان
جسد، کالبد	پیکر	آخرت	عقبا
		گنهگاران	عاصیان

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : به ترتیب نوبت صنفی شاگردان بند بند بخوانند
 و سعی کنند و معلم در طرز درست خواندن و سعی با آنها کمک نماید

سوالات برای ارزیابی :

۱- مجاد چه صفات دارد ؟

۲- حضرت پنجم شیع کد ام کان است؟

۳- اگر کسی دویتی یاد داشته باشد در پیشروی صف آمده به

دیگران بخواند .

کار خانگی : هر نفر حداقل دو دویتی پیدا نموده در کتابچه های خود

بنویسد و هم دویستی های فوق را حفظ نماید .

حقوق همسایه

کسانیکه در پهلوی ما زندگی می کنند همسایه گفته میشوند
همسایه حقوق بسیار زیاد دارد .

باید با همسایه از اخلاق نیک و مکاری کاری بگیریم
در هنگام خوشحالی یا رنج و مصیبت غم شریک شویم شب
و روز از احوالش خبر گیری نمایم .

در کارهای مشکل و سخت با او کمک نمایم و به آنها
ضرر نرسانیم اگر با همسایه خود رفتار خوب نمایم خداوند
از ما خوش میگردد و بهم اتحاد و محبت میدامی شود و اگر
همسایه ما از ما ناخوش شدند خداوند ناراض گردیده
زندگانی ما به خوف و خطر میگذرد .

پس هر مسلمان با کسانی که در اطراف خانه اش زندگی

دارند و یاد سفر با او همراه اند و یاد یک صنف درس
می خوانند و یاد یک سنگر جهاد می کنند از رویه نیک
برادرانه و اسلامی کار بگیرد و از پنج نوع کمک و همکاری
با او دریغ نه ورزد .

نفات	مسنی	نفات	مسنی
میت	درد ، بلا ، آسب	سنگر	موضع
رنج	زحمت ، تکلیف	رویه	خوی ، عادت ، رفتار

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق تکرار : معلم درس را قسمی اطلاعیه شاگردان بخواند و آنها
بنویسند بعداً شاگردان در بین خود کتابچه ها را تبادل نمود و اطلاعیه ها
را اصلاح نمایند و معلم نظارت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- همایه کی است ؟

- ۲- همسایه چه حقوق دارد ؟
 - ۳- اگر با همسایه خوبی نمی‌توانیم چه می‌شود ؟
 - ۴- اگر با همسایه بدی نمی‌توانیم نتیجه چمی شود ؟
- کار خانگی : شما حتماً همسایه دارید ! با همسایه های تان چه رویه می‌نمائید . آزاد در کتابچه های تان بنویسید .

غزوۀ بدر

وقتی که مسلمانان به شهر مدینه منوره هجرت کردند و دین
اسلام در آنجا انتشار یافت و قوی گردید ،
کفار مکه مخالفت و ضدیت خود را در مقابل مسلمانان
اظهار نموده و آماده جنگ با مسلمانان گردیدند .
حضرت رسول اکرم م نیز مسلمانان را آماده جنگ نموده
و فرمودند : که حالت آماده باش را به خود بگیرید اگر
کفار به مدینه حمله نمودند حمله آنها را دفع نمایید .
در ماه مبارک رمضان سال دوم هجرت در بدر
صد و سیزده نفر مسلمان تحت قیادت حضرت رسول الله
و یک هزار نفر از کفار مکه تحت قومانده ابو جهل با مسلمانان
روبرو شده و جنگ در گرفت بالاخره مسلمانان کامیاب
۵۸

گردیدند درین جنگ هفتاد نفر به شمول البهیل از کفار
مک کشته و هفتاد نفر آنها زنده اسیر گردیدند و از
جمله مسلمانان صرف چهارده نفر به شهادت رسیدند
درین جنگ مسلمانان با وجود کمی تعداد با ایمان قوی در
راه خدا جنگ کردند و در نتیجه کفار را با وجود تعداد
زیاد شکست دادند و از بدر با غنائم زیاد و اسیران
جنگی کامیاب برگشتند .

فعالیت های بعد از خواندن ؛
مشق و تکرار ؛ به ترتیب نوبت صغی در س ر ا ق را ت و م ه و ا
آزما بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی

- ۱- جنگ بدر چرا رخ داد؟
 - ۲- جنگ بدر در کدام تاریخ واقع شد؟
 - ۳- تعداد مسلمانان و کفار چه اندازه بود؟
 - ۴- نتیجه جنگ چه شد؟
 - ۵- چند نفر مسلمان دین جنگ شهید گردید و از کفار چند نفر کشته شد؟
- کار خانگی؛ شما در خانه از بزرگ فاضل یا امام مسجد
پرسا نمایید که غیر از بدر پیغمبر دیگر غزوات هم کرده و اگر
کرده نام های آنرا پرسا نمایید و در کتابچه های تان یادداشت کنید

لغات	معنی	لغات	معنی
قیادت	رهبری، پهنائی	اسیر	بندی
غایم	غیبت		

پند

سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دست گرد
شرم زده نباشی .

قطعه

جنگ میان دو کس چون آتش است

سخن چین بد بخت بهیضم کش است
کنند این و آن خوش دگر باره دل

دی اندر میان کور بخت و خجل
سیان دو کس آتش افسر و ختن

نه عقلست و خود را در میان سوختن

«گلستان سدی»

صفت	معنی
سخن چین	کسید سخن را از یکی به دیگری برد
کود بخت	بد بخت
افرد خن	دو دشمن کردن در دادن

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : چارنفر شاگرد داد و طلب درس را قرائت و بعد
به سایر شاگردان موقع داده شود که از آن چارنفر راجع به مفهوم و لغات
آن سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دبیرین دو نفر دشمن آنان چه قسم سخن بگویند ؟
- ۲- سخن چین کدام را می گویند ؟
- ۳- سخن چینی چه بدی دارد ؟
- ۴- دو کس را به جنگ انداختن چه فایده دارد ؟

فعالیت گردپی : شما در گردپ های تان راجع به بدی سخن صحن
بحث نمائید و نماینده گردپ خلص بحث را در پیشروی صنف به دیگران
بیان دارد .

کار خانگی : شما از طرف شب در خانه از والدین تان راجع به
بدی سخن چینی پرسان کنید و جواب آنها را در کتبه های تان ^{سید} بنویسید

رحم بر حیوانات

روزی موسی علیه السلام در آن وقتیکه چوپان شیب
علیه السلام بود و هنوز به پیغمبری نرسیده بود گو سفندان
رامی چراند .

ناگاه یک گو سفند از ره جدا شد موسی خواست که آرا
برگرداند و دوباره باره یکی سازد گو سفند بترسید و به
طرف صحرا اگر بخت موسی ع از عقب گو سفندی
دوید و گو سفند ک می رسید تا اینکه پامی موسی ع آبله
شد و گو سفند هم از خسته گی به زمین نشست و برخاسته
نمی توانست موسی ع به گو سفند نظر کرد و رحش آمد و گفت
ای بیچاره چرا می گریزی و از کی می ترسی او را به شانه بر

داشت تا بار سه یلجی نمود .

درین وقت خداوند ج به ملائک گفت : که دیدید آن بنده
من با آن گوسفند و هین بسته چه خلق کرد با وجود رنج که از او
کشید او را آزار نداد و به او رحم نمود پس همین شخص لیاقت
پهنبری را دارد . او را کلیم خویش خواند پهنبری کتاب
به او داد و تا جهان باقی است مردم از او یاد می نمایند .

فعالیت های بعد از خواندن :

شق و تکرار : چار نغز را معلم انتخاب درس را قرائت نمایند
و بعد سائر شاگردان از آن چار نغز سوال نمایند و معلم با آنها مکالمه
نماید معلم کوشش نماید تا شاگردانیکه داد طلبانه حصه نمی گیرند انتخاب
نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- موسیٰ چه کار میکرد ؟
- ۲- موسیٰ را می شناسد ؟
- ۳- موسیٰ با گوسفندک چه کرد ؟
- ۴- خداوند چه در مقابل به موسیٰ چه داد ؟
- ۵- چرا درجه و مرتبه موسیٰ بلند رفت ؟

کارخانگی : آیا شما گاهی بالای حیوانات رحم نموده اید و اگر کرد
اید حکایت آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

سید جمال الدین افغانی
سید جمال الدین فرزند سید صفدر در ماه
شعبان سال ۱۲۵۴ هجری در
اسعد آباد کز تولد گردیده است
سید صفدر پدر سید جمال الدین

در وقت پادشاهی امیر دوست محمد خان از کز به کابل
رفت سید جمال الدین تا سن هجده سالگی همراهی خاندان
خود در کابل سکونت داشت سید جمال الدین تعلیمات
ابتدائی را از پدر خود حاصل نموده و سن هجده سالگی به
تمامی علوم مروجہ دسترس پیدا کرد . سید آرزو داشت
که از ممالک اسلامی دیدن نماید و خود را بحالات مسلمانان

با خبر سازد در سفر اول از هندوستان، عربستان، شام
فلسطین، عراق، ایران، ترکیه، بخارا دیدن نمود و دو
بار به وطن بازگشت و در دربار امیر دوست محمد خان
شیرعلی خان، محمد اعظم خان به صفت صدر اعظم و مشاور
کار میکرد بعد از شکست محمد اعظم خان و جنگ های
داخلی و بی اتفاقی مجبور شد افغانستان را ترک گوید به
ممالک مختلف سفر کرد و جریده عروۃ الوثقی را نشر نمود پس
بعد از دیدن حالات مسلمانان در فکر اخوت و بیداری امت
سلامی افتاد و درین راه تا آخر عمر تب و تلاش نمود.
سید جمال الدین بالاخره به تاریخ دهم شوال سال ۱۳۱۴
هجری در شهر استانبول ترکیه وفات نمود و در همان جا

دفن گردید بعد از متی بتاریخ ۱۰ جدی سال ۱۳۲۳ هجری
تابوت وی از استانبول به کابل انتقال و در صحن پونشون
کابل دفن گردید .

فحالت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار ؛ پنج نفر شاگردان درس را قرائت و مفهوم
آرا به دیگران بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- سید جمال الدین کدام سال و در کجا تولد گردیده است ؟
- ۲- سید در سفر اول از کجا دیدن نمود ؟
- ۳- سید بخاطر چه سفر ها نمود ؟
- ۴- سید تا آخر بخاطر چه مبارزه میکرد ؟
- ۵- سید در کجا وفات نمود ؟

کارخانگی :

سوانح سید جمال الدین را حفظ نموده و روز بعد در پیشروی صنف

بیان دارید .

مادر

ای مادر عزیز که جانم فدای تو

قربان مهربانی و لطف و صفای تو

هرگز نشد محبت یاران و دوستان

هم پایه محبت و مهر و وفا می تو

مهرت بیرون نمی رود از سینه ام که

این سینه خانه تو داین دل سرای تو

ای مادر عزیز حیات داده ای مرا

سهل است اگر که جان و هم اکنون بر تو

خوشنودی تو پایه خوشنودی من است

زیرا بود رضای خدا در رضای تو

گر بود اختیار جهان به دست من

می ریختم تمام جهان را به پای تو

غنا	سنى	غنا	سنى
منا	پاکی	مهر	محبت
یاران	دوستان، رفقا	سهل	آسان
هم پایه	هم درجه، هم مرتبه	مایه	سبب، علت، سرایه

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار :

صف به دو گروه تقسیم گردد، الف بیت اول را بخواند و گروه سنی
کذبت دوم را گروه ب بخواند و گروه الف سنی کند به همین
ترتیب تا آخر درس .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- چرا مادر تان را دوست دارید ؟
- ۲- مادر به ما چه کرده است ؟
- ۳- آیا با مادر تان محبت دارید ؟
- ۴- خوشنودی خداوند است به خوشنودی کیت ؟

فعالیت گروهی : شما در گروه های تان راجع به نیکی های مادر
بحث نمایید و نماینده گروه در پیشروی صف آمده غلض بحث را
بیان دارد .

کار خانگی : مادر به ما چه خدمت نموده است آزاد در کتابچه
تان بنویسید .

نامه پسر برای پدر

۱۳۷۰ هجری

پدر محترم و بزرگوارم السلام و علیکم ورحمة الله وبرکاته !
به فضل خداوند کریم تا نوشتن این خط صحت دارم صحت
و سلامتی شما و همه دوستان را از دربار خدای پاک می خواهم
پدر مهربانم ! نامه پسر از محبت شما دیر روز بعد از انتظار
زیاد برایم رسید .

از خواندن آن من و همه اعضای فامیل خوش شدیم
لطف و مهربانی خداوند است که صحت و عافیت دارید
پدر بزرگوارم ! شما نیز از طرف ما بکلی خاطر جمع باشید
فضل خداوند تا به امروز صحت کامل و زندگی آرام داریم
پدر جان ! چندی قبل امتحان چهارم ماهه ما بخوبی گذشت

به کمک خداوند کوشش شبانه روزی خود به درجه دوم
کامیاب شدم .

در خاتمه شمارا به خداوند پاک می سپاریم امید است مارا
از دعای خیر خود فراموش نکنید با احترام
احمداله فرزندتان

فالیات های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : سلم در راه شاگرد قسم اعلا بخواند و شاگردان
بنویسد تا دیگران هم بردیت آن اصلاح نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- نامه عنوانی پدرتارابه کدام الفاظ مشروح می نمائید ؟

۲- در آخر خط چه می نویسید ؟

۳- در خط کدام موضوعات را ذکر می نمایید ؟

۴- در خط نوشتن تاریخ چه فائده دارد ؟

۵- در نوشتن خط از چه قسم کاغذ و قلم استفاده می نمایند ؟

کار خانگی : شما هر کدامتان در کتابچه ایتان یک قطعه خط غرضی

پدر و یا برادر بزرگتان به الفاظ و عبارات ساده خودتان بنویسد.

ایشارد و فداکاری

از حضرت حذیفه رض روایت کرده اند که گفتم :
در جنگ تبوک بسیاری از مسلمانان به شهادت
رسیدند من آب برداشتم و بمیان زخمیان که در میدان
جنگ افتیده بودند رفتم پسر کا کای خود را جستجو کردم
دی را نفسی بیشتر باقی نمانده بود .

خواستم به او آب دهم گفتم : به هشام ده که او از
من تشنه تر است نزدیک هشام رفتم او نیز حواله
به دیگری می کرد که آب را به دی ده چون به سراور رفتم
جان داده بود نزد هشام برگشتم که آب به او بدم او نیز
شهید شده بود پس به سرپسر کا کای خود رفتم او هم جان

را به حق سپرده بود این است فداکاری که مسلمانان
واقعی در آخرین نفس حیات خود هر یک یار خود را
در نوشیدن آب نسبت به خود مقدم داشتند و هر
در گذشتند .

معنی	لغات
فداکاری	ایشان
حواله کردن، اشاره نمودن	حوالت
پیشرفته، از خود پیش داشتن	مقدم

فعالیت های بعد از خواندن :

مشق و تکرار : به ترتیب نوبت صحنی هر یک شاگردان در
را بخواند و یک نفر را طلب مفهوم آن را بیان دارد و معلم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- در جنگ تبوک چه واقعه رخ داد ؟
 - ۲- حضرت حذیفه رضی الله عنه در میدان چه کرد ؟
 - ۳- رخمیان چه را آب نه نوشیدند ؟
 - ۴- نتیجه کار رخمیان چه شد ؟
- فعالیت گروهی : شما کدام واقعه شل آن واقعه را شنیده
اید در مورد درگروپ های تان بحث نمائید و نتیجه را مناسبتاً بیان
بدارید .
- کار خانگی : از حکایت فوق چه فائده گرفتید آزادانه بگویند
های تان بنویسید .

خانواده

کسانی که در یک فامیل از قبیل پدر، مادر، برادران و خوهران زندگی میکنند خانواده گفته میشود. هر یک از اعضای خانواده وظایف جداگانه دارد.

پدر هر صبح برای بدست آوردن لقمه نان، لباس و سایر ضروریات فامیل پی کاری میرود. و با تحمل رنج و زحمات ضروریات خانواده را مهیا می کند.

مادر بکارهای داخلی خانه از قبیل تربیه اولادها، پختن غذا، شستن لباسها و تنظیم امور خانه مشغول میباشد. پدر و مادر آن همه زحمات را بخاطری قبولدار میگردند تا اولادهایشان طور درست تربیه شده و از احتیاج دیگران خلاص

باشند و در آینده عصای دست والدین و مردم جامعه خود گردند .
شاگردان عزیز !

پس باید شما قدر تکالیف پدر و مادر را دانسته و از بچگونه
فداکاری و همکاری با والدین دریغ نورزید . همیشه از والدین
اطاعت نمائید و حقوق شان را ادا کنید زیرا رضای خداوند
در رضای والدین است . کسیکه رضایت والدین را بدست
می آورد نیکبختی دو جهان را نصیب می گردد .

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

به ترتیب نوبت صنفی شاگردان درس را تکرار بخوانند
و در آخر - نظر مفهوم آنرا بیان دارند و معلم در هر مورد با آنها
گفت‌وگو نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱ - خانواده را تعریف نمائید ؟

۲ - پدر چه وظیفه دارد ؟

۳ - مادر کدام کارها را انجام میدهد ؟

۴ - مادر و پدر برای چه کاری کند ؟

۵ - وظیفهٔ مادر و شایسته ؟

کار خانگی : راجع بکتاب و کار پدر و مادر و بزرگ‌تان هر چه میدانید
در کتابچه‌های تازه بنویسید .

کار

کارهایش بازوی مردان بود	هر وطن از کار آبادان بود
باغها و قریه ها و شهرها	کشت و جوی ها و نهجها
نزد عاقل این پدیدار آمده	جمله از کوشیدن و کار آمده
رخت و کالا فرش و ظرف و خوراک	آنچه ما داریم از اسباب کمال
گر نباشد کار کردند ناپدید	این همه از کار مردان شد پدید
کار ما را کیمیا گرمی کند	کار کردن سنگ را نرمی کند
شیشه را از سنگ و چینی را از خاک	کیمیای کار سازد تابناک
ثروت و علم و هنر را نامحسوس	آنکه او در زندگانی کامحسوس

فعالیت های بعد از خواندن

نکات

معنی

نمایان	۱ - پدیدار
تمام، کامل شدن	۲ - کمال
بمیان آمدن	۳ - پدید
طلا	۴ - زر
در طلب مقصد و مراد	۵ - کاججو
شهرت طلب	۶ - نامجو
مال و دارائی	۷ - ثروت
پیشه، فن	۸ - هنر
روشن	۹ - تابناک

مشق و تکرار :

صف بدو گروه تقسیم کرده بیت به بیت یک گروه بخواند و گروه دیگر معنی کند
و معلم با آنها گفت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- وطن بواسطه چه آباد می شود ؟
- ۲- کار چه فایده دارد ؟
- ۳- کار چه چیز را به میان می آورد ؟
- ۴- کدام کس در زندگی کامیاب میگردد ؟

کار خانگی :

بیکاری چه بدی دارد آنچه که از مردم درین مورد شنیده اید در

کتابچه های تان بنویسید .

لطیفہ

آوردہ اند کہ زاہدی یک گوسفند را بہت قربانی خرید، در را
طایفہ دزدان اورا دیدند و با ہم فیصلہ کردند تا اورا فریب دادہ
و گوسفند اورا ببرند . یک نفر پیش آمد و گفت :

ای شیخ این گے را از کجا آوردی ؟

دیگری گفت : شیخ مگر قصد شکار دارد !

سومی بہ آنہا یکجا شدہ گفت : این شخص مرد نیک معلوم میشود
اما پرہیزگار نیست زیرا پرہیزگار با گے دوستی نمی کند و دست و
لباس را از گے نگاہ کردن لازم است . باین ترتیب ہر کس
چیزی گفت تا شکی در دل او پیدا شد . پس خود را ملامت
پنداشت و فکر کرد کہ شاید فروشنده چشم بندی نمودہ و اورا

فریب داده باشید، در حال گوسفند را را مانند و طایفه دزدان در قفای
او آنرا بدزدید.

معنی	لغات
پرهیزگار مرد پیر، مرد عالم و بزرگ در غیاب، پشت سر	راحمه شیخ قفا

فعالیت های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

درس را شاگردان به ترتیب نوبت صفی قرائت نمایند و سه نفر دیگر

داوطلبانه لطیفه را بیان دارند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- زاهد چه خریده بود ؟

۲- گوسفند را برای چه خریده بود ؟

۳- دزدان چه فیصد کردند ؟

۴- زاهد را چه قسم فریب دادند ؟

۵- در آخر زاهد چه کرد ؟

فعالیت های گروهی: از لطیفه فوق چه نتیجه گرفتید راجع به آن درگروپ

های تان بحث نمائید و نتیجه بحث را نمانده گروپ بدگیران بیان دارد .

کارخانگی :

شما نیز همچو یک لطیفه را پیدا نموده و در کتابچه های تان بنویسید .

کتاب

علمی که ما امروز از آن فایده می گیریم نتیجه کوشش کسانی است که در گذشته زحمت کشیده اند . چیزهای نوراکشف کرده و آزاد در کتب تحریر نموده اند . ما امروز بوسیله کتاب از ثمره کوشش آنها استفاده می نماییم .

کتاب معلمی است که بدون چوب و سیلی سبق میدهد ، لت و کوب و گوشمالی را نمیداند . از تکرار سوال دلتنگ نمیشود

در اوقات تنهایی بهترین دوست مهربان میاشد .
 از برکت کتاب و رهنمایی استادان است که صاحب
 علم و کمال می‌شویم و از تمام مسائل دینی و دنیائی باخبر میگردیم .
 ما باید کتاب را دوست داشته باشیم و از آن استفاده
 نمائیم و در حفظ و نگه‌داشت آن کوشش کنیم .
 هم نشینی به ز کتاب محواه که مصاحب بود که وبگاه
 اینچنین هم لطیف که دید که زنجبید و هم زرنجانید

لغات	معنی	لغات	معنی
کشف	پیدا کردن	همدم	رفیق، دوست
ثمره	حاصل میوه	زنجبید	خفته نشد
مسائل	موضوعات، سوالات	لطیف	نرم و نازک، مهربان
مصاحب	رفیق		

مشق و تکرار : فعالیت های بعد از خواندن

به ترتیب نوبت صنفی ش گردان درس را قرائت نموده و در آخر
سه نفر مفهوم آنرا بیان دارد
سوالات برای ارزیابی :

- ۱ - علمای سابقه چه کردند ؟
- ۲ - علماء در کتاب ها چه چیزها را نوشتند ؟
- ۳ - کتاب چه قسم معلّم است ؟
- ۴ - ما از برکت کتاب چه می شویم ؟
- ۵ - بهترین رفیق و همشین کیست ؟

فعالیت گروهی :

در گروه های شان راجع به حفظ و نگه داشتن کتاب بحث نمایند

و نماینده گروپ غصص بحث را بدگیران بیان دارد .
کارخانگی :

چه قسم کتاب را دوست دارید نام های آنها را بنویسید .

شجاعت اسلامی

شجاعت تن دادن بمرگ و قبول خطرات در راه دفاع
از عقیده ، وطن ، جان ، مال و ناموس است و یکی از صفات
بزرگ در دین اسلام شمرده میشود .
انسان شجاع صرف از خداوند (ج) می ترسد و با انواع
ترس ها (غیر از ترس از خدا) مبارزه میکند .
انسان با داشتن ترس از خدا (ج) از هیچ موجودی نمی ترسد

و تسلیم را فرو نمی آورد .

ترس از خدا حج، انسان را قهرمان میازد و افکار، عقاید و نظریات خود را آزادانه بیان میدارد . او امر خداوندی را با جرأت کامل اجرا کرده و چیزهایی را که خداوند حج منع فرموده از آن پرهیز می کند و دیگران را هم منع مینماید .

نداشتن شجاعت اسلامی انسان را از سعادت دور ساخته و به بدبختی نزدیک میگردداند .

پس برای همه مسلمانان ضروری است که در همه امور شجاعت اسلامی داشته و غیر از خدا حج از هیچکس ترس و بیم نداشته باشد و مطابق او امر خداوند حج، عمل نمایند .

فحالت نامی بعد از خواندن

مشق و تکرار :

به ترتیب نوبت صفی شگردان بخوانند و بعداً شاگردان در
بین خود راجع به مفهوم آن از یکدیگر سوال نمایند و معلم صیث ناظر
را داشته باشد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- شجاعت چیست ؟
- ۲- انسان شجاع از کی می ترسد ؟
- ۳- ترس از خدا، چه فایده دارد ؟
- ۴- نداشتن شجاعت اسومی چه نقص دارد ؟
- ۵- انسان شجاع چه کارها را میکند ؟

کارخانگی :

انسان های شجاع را چرا مردم دوست دارند ؟ جواب آنرا
در کتایچه های تان بنویسید .

معنی	لغات
نیک بختی	۱ - سعادت
ترس	۲ - بیم
جمع امر	۳ - اوامر

جهاد

جهاد در راه خدا جل جلاله ، با جان و مال کوشش
نمودن است و هدف از آن نشر حفاظت و تقویۀ دین
اسلام و آزادی وطن و خاک اسلامی میباشد .
وقتی که دشمنان به دین ، ناموس و خاک مسلمانان تجاوز
نمایند بالای هر فرد مسلمان جهاد فرض میگردد و اجر و ثواب
بیچ عمل نیک با جهاد برابر نیست .
کسیکه بخاطر بدست آوردن رضای خداوند ج ، و بلند ی

اولاً حق و از بین بردن باطل با سرو مال خود جهاد می کند مجاهد
گفته میشود .

کلیکه بنحاطر بدست آوردن مقام ، منصب ، مال و شهرت
جهاد می کند مجاهد گفته نمیشود و از اجر و ثواب جهاد محروم میگردد .

و اگر جهاد بنحاطر قوم پرستی ، منطقه پرستی و یا بسبب
اختلاف زبان باشد نیز جهاد گفته نمیشود و گناه بزرگ است .

خلاصه اینکه جهاد فقط برای رضای خداوند (ج) و بلند
نمودن کلمه حق است .

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

به ترتیب ذببت صنفی شاکردان قرائت نماید و در اخیر دو نفر

مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- جهاد را تعریف نمائید ؟
- ۲- مجاهد کیت ؟
- ۳- هدف مجاهد چه میباشد ؟

کار خانگی :

کدام عمل به نزد خداوند جل جلاله اجر و ثواب زیاد دارد؟
درباره آن چند سطر در کتابچه های تان بنویسید .

زراعت

وزر زراعت قوم با سرمایه وزر میشود	از زر زراعت مملکت سیر و تو انگر میشود
از زر زراعت در وطن راحت مینرسد	از زر زراعت ثروت ملت فزونتر میشود
خدا بر جسته بهر ملک و ملت می کند	هر که او کوشش به توسیع زراعت می کند
بی زراعت میشود بهر ملک ویران و تناب	از زر زراعت می کند هر مملکت کرب و فاه

مرد بهتان چون کمر بند بعزم کار و بار
 همت خود را کند زان بعد کشت و کار
 ای خوشحال آن قومی که بهتانی کند
 سعی خود در کار ماحی الوبح انسانی کند
 نفع گیرد از زمین و کوشش خود بیشتر
 در شروع کار خود خواهد مدد از کردگار
 تنبلی را یک قلم بر خویش داند شک و عار
 بذور و رفع خویش به آئین مسلمانی کند
 تا ز همت غله را رود در فراوانی کند
 بر مراد ما خلیل هر سال از سال دیگر
 محمد ابراهیم خلیل

معنی	لغات	معنی	لغات
بر باد و ویران	۶ - تباه	دارنده ، مالدار	۱ - توانگر
قصه	۷ - عزم	بدست آمدن ، حاصل	۲ - میسر
طریقه	۸ - آئین	بدست آوردن	۳ - کسب
تخم ، کشت کردن تخم	۹ - بذر	آرامی	۴ - رفاد
		از بین رفتن ، خراب	۵ - ویران

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

صنف بدو گروپ تقسیم گردیده یک گروپ بیت به بیت بخواند
و گروپ مقابل معنی نماید .
سوالا برای ارزیابی :

- ۱- مملکت بواسطه چه سیر و توانا تر میگردد ؟
 - ۲- خدمت بزرگ به مملکت چیست ؟
 - ۳- خوشبخت کدام قوم است ؟
 - ۴- افغانستان چه قسم مملکت است ؟
 - ۵- غله در کدام صورت فراوان میشود ؟
 - ۶- قبلی و کاهلی چه نقص دارد ؟
- کارخانگی : وسائل ذراعتی را حتماً می شناسید به ترتیب نامهای

آنرا و ناهای تخم مارا بنویسید که در چهار اطراف قریه تان کاشته
میشود در کتابچه های تان بنویسید .

سبزیجات

سبزیجات از جمله
نعمت های خداوند است،
است که بعضی از آنها
بقسم خود رو در باغها
دشت ها، دامنه های

کودها میرویند و بعضی از آنها را انسان ها کشت می نماید .

سبزیجات اقسام زیاد دارد : مثل بادنجان ، بادرنگ ، کاهو
پیاز ، گدازه ، کچالو ، کدو ، کرم ، گلپی ، پالک و غیره .

بعضی از سبزیجات خام خورده میشود و بعضی پخته میگردند، آنها یکله خام خورده میشود باید قبل از خوردن در بین «پتاس» یا محلول نمک حد اقل برای ده دقیقه گذاشته شود و بعد به آب پاک خوب شسته شود تا ماکروب های که بروی آن موجود است از بین برود .

در صورت عدم شستن صحیح سبزیجات امراض مختلف مانند اسهال پیچش و غیره بوجود خواهد آمد .

بچهان دیده شده که در معده اطفال و جوانان کرم های پیدا میشود که علت پیدایش آن خوردن سبزیجات و میوهجات ناشسته است .

چون در وطن عزیز ما افغانستان سبزیجات زیاد پیدا میشود و هم سبزیجات برای وجود انسان زیاد مفید است باید بطریق درست از آن استفاده گردد .

فعالیت های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

پنج نفر درس را قرائت نماید و راجع به مفهوم آن از یکدیگر سوال نمایند
و معلم با آنها گفت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱ - سبزیجات چه فایده دارد ؟
- ۲ - باید سبزیجات را قبل از خوردن با چه بشوئیم ؟
- ۳ - کرمهای معده از چه پیدا میشود ؟
- ۴ - امراض معده از چه پیدا میشود ؟
- ۵ - سبزیجات چه قسم استعمال میشود ؟

کارخانگی :

در محیط تان کدام نوع سبزیجات مروج است از جمله آن کدام

یک را زیاد دوست دارید ؟ و کدام نوع سبزیجات خام خورده میشود
و کدام آنها باید بعد از پختن خورده شوند . نام های هر نوع آنها را بنویسید .

سیرت عمر ثانی

مسلمه بن عبد الملك قبل از وفات عمر بن عبد العزيز بخورش
چنین عرض نمود :

یا امیر المؤمنین ! شما همه وقت اولاد خود را از مال و دولت
محروم نگاه داشته اید لطفاً درینمورد برای من یاری از اعضای آنها
وصیت نمایید . عمر ثانی گفت : بخدا قسم یاد میکنم که من حق
آنها را تلف نکرده ام در مالی که حق آنها نبوده برای شان نداده ام اینکه
شما میگوئید در باره آنها به کسی وصیت کنید . باید بگویم که وصی
و ولی من خدا است . آن خدائیکه ولی نیکوکاران است .

اگر فرزند انم از خدا بترسند خداوند «ج» آنها را هدایت خواهد کرد و اگر عصیان کنند مال و دولت من آنها را نجات نمی بخشد و بعد فرزند ان خود را طلب کرد و گفت : «تشم فذای شما باد اگر چه شما رادت خالی گذاشتم اما خدا را سپاسگزارم که در وضع و حالت خوبی شما را گذاشتم» .

فرزند انم ! حق تیج عرب و غیر عرب بالای تان نیست و یکی ازین دو راه در اختیار پدرتان بود . اول اینکه شما شروتمند باشید و پدرتان بدوزخ برود . دوم اینکه شما دست خالی باشید پدرتان به جنت داخل شود و شما که ام راه را برای پدرتان لایق می بینید ؟
فرزند ان در جواب گفتند : ما آرزو داریم پدر ما به جنت داخل گردد .

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

به ترتیب ذیل صنفی شاگردان قرائت نمایند و بعداً شاگردان در بین خویش راجع به آن بحث نمایند و از یکدیگر سوال کنند و معلم ناظر باشد .
سوالات برای ارزیابی :

- ۱- سله به عمر ثانی چه گفت ؟
- ۲- عمر ثانی در جوابش چه بیان نمود ؟
- ۳- حضرت عمر بن عبد العزیز به پسران خود چه گفت ؟
- ۴- پسران عمر که ام راه را اختیار کردند ؟

فعالیت گروهی :

آرزوی شما در مورد پدرتان چیست ؟ در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نمایند و درگروپ نتیجه بحث را بدگیران بیان نماید .

کارخانگی :

این حکایت را حفظ نموده و روز بعد در پیشروی صنف بیا دارید.

معنی	لغات
بر کسیکه وصیت میشود	۱ - وصی
یار و کمک کننده	۲ - ولی
مالدار	۳ - ثروتمند
خارش	۴ - وصیت
گناه ، سرکشی	۵ - عصیان

اشعار برگزیده

خوشتین را بعد از آن مومن شمار

«عطار»

خیر رسان خلق باشی و شر خود را کن تو

«فیض»

نه میباید جفا بیند از روزگار

«سعدی»

همه غمها فروتر ازین است
بیچکس در جهان نیاسوده است

«سنائی»

کز مرگ بتر صحبت نا اهل بود
خواه عباد الهی

سینه را اول ز کینه پاک دار

هر چه بر خود می پسندی بر همه آسند

هر آن طفل که جور آموزگار

غم دین خور که غم غم دین است
غم دنیا منخور که بهوده است

با مردم نا اهل مباد صحبت

کم گوی و گزیده گوی چون در تاز اندک تو جهان شود پر
"تطامی"

معنی	لغات
تکلیف ، زحمت	۱ - جور
معلم	۲ - آموزگار
مخفف بدتر	۳ - بتر
ظلم و ستم	۴ - جفا
پایین تر	۵ - فروتر
نالایتی ، خراب	۶ - ناهل
برتر و بهتر	۷ - گزیده
مروارید	۸ - در

فعالیت های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

چند نفر شگرد مشخص کردند آنها هر بیت را جداگانه بخوانند و معنی کنند و معلم با آنها محکم نماید .
سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مسلمان اول کدام کار را بکند ؟
- ۲- چیزی را که بخود می پندی آنرا بدیگران هم به پند چرا ؟
- ۳- کدام طفل در زندگی زحمت نمی بیند ؟
- ۴- غم چه را بخوریم ؟
- ۵- انسان چه قسم سخن بگوید ؟

فعالیت گروهی :

گروه بین هم مسابقه بیت جنگی را شروع نماید و هر گروه

که زیاد ابیات یاد داشتند و سابقه را بردند قهرمان بیت جنگی
شناخته شود .

صحت و لطافت

صحت مندی یکی از نعمت های بزرگ خداوند ج. بوده که به
داشتن آن هر انسان احتیاج دارد . طوریکه میگویند عقل سلیم
در بدن سالم است .

اگر انسان صحت خوب نداشته باشد با انواع مشکلات
روبرو میگردد ، عقل و فکر انسان از کار می افتد ، راه ثواب
و خط را از هم فرق نموده نمیتواند و برای خود ، فامیل و خانواده
خود و مردم خود خدمتی کرده نمی تواند .

لذا برای هر فرد ضرور است که بصحت و لطافت خود توجه

جدی نموده و آنچه که بصحت ضرر میرساند از آن اجتناب کند .
انسان باید همیشه لباس و بدن خود را پاک و تطیف نگاه
دارد ، زیرا چرک و کثافات در خوراک ، پوشاک ، مسکن و بدن
نفرت آور است و باعث بوجود آمدن امراض گوناگون میگردد .
دین مقدس اسلام به نظافت زیاد توصیه نموده و پاکی را
در همه چیز ضروری می شمارد و انسان بی نظافت قدر و احترام
که شایسته یک مسلمان است در بین مردم بدست آورده
نمی تواند .

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

سه نفر شاگرد را و طلب درس را قرائت نماید و خلص مطلب آنرا
بیان دارد و معلم با آنها کمک نماید .
سوالا برای ارزیابی :

- ۱ - صحت مندی چه فایده دارد ؟
- ۲ - انسان های مریض کدام کارها را کرده نمیتوانند ؟
- ۳ - چه چیزها سبب مریضی میگردد ؟
- ۴ - دین اسلام در باره چه چیز زیاد توصیه کرده است ؟

فعالیت گروهی :

تلفات به نظر شما چه فایده دارد در مورد درگروپ های تان
بحث نمائید و نمائنده گروپ خلص نظریات اعضای گروپ را

بدگیران بیان دارد .
کارخانگی :

مردم چرا انسان های چل را بد می بیند جواب آنرا بنویسید ؟

معنی	لغات
درست ، بی عیب	۱ - سلیم
صحت مند	۲ - سالم
پاک	۳ - تطیف
گناه	۴ - خطا
بد بینی	۵ - نفرت
جای بود و باش	۶ - مسکن
لایق	۷ - شایسته
مرتبه ، درجه ، منزلت	۸ - قدر

جنگ سومنات

از پادشاهان
نامدار اسلام یکی
سلطان محمود غزنوی
است که دوازده مرتبه
به هندوستان لشکر
کشید و در سرنوبت
شهر مارا فتح کرد

و مردم آنرا مسلمان نمود. بتخانه مارا را خراب و بجای آن مساجد
آباد ساخت.

دوازدهمین سفر سلطان محمود به هندوستان سفر سومنات است

سومنا ت در آن زمان شهر بزرگی در هندستان بود و در
انجابت خانه بزرگی وجود داشت و هندو مابت سومنا ت را
بزرگترین بت ماییدانستند و آن بت مانند ستونی از سنگ
تراشیده شده بود و هندو از هر طرف بزیارت آن می آمدند
و آنرا خدای خود میدانستند .

سلطان محمود غزنوی در سال ۴۱۶ هجری با لشکر زیاد به
سوی سومنا ت حرکت کرد و آن شهر را محاصره نموده و فتح کرد ،
سلطان محمود امر کرد که بت را سرنگون و بتخانه را خراب کنند .
میگویند هندوان بسلطان محمود پیشنهاد کردند که مال زیادی
به او بدهند اگر از شکستن بت صرف نظر نماید محمود غزنوی در
جواب گفت : من بت فروش نیستم بت شکنم

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سائیرین از آن پنج نفر راجع بمفهوم آن سوال نمایند . معلم به آنها در قرائت و بیان مفهوم کمک نماید .
سوالات برای ارزیابی :

- ۱ - محمود غزنوی کیست ؟
 - ۲ - محمود غزنوی چند مرتبه به هندستان لشکر کشی نمود ؟
 - ۳ - هدف از لشکر کشی هایش چه بود ؟
 - ۴ - سومات در کجاست ؟
 - ۵ - در سومات چه بود ؟
 - ۶ - محمود سومات را چگونه فتح نمود ؟
- فعالیت گروهی : ده گروه نامی تان راجع به اینکه محمود گفت من

بت فروش نیستیم بت شکنم ، کار خوب کرده و یار در مقابل آنرا میفروخت
بحث نموده نماینده گردپ خلص بحث را بدیگران بیان دارد .
کار خانگی :

این حکایت را حفظ نمایند .

همکاری با فامیل

پیغمبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه وسلم علاوه از اینکه مسئولیت بزرگ
پیغمبری را بدوش داشت و شب و روز بدعوت مردم به اسلام
مشغول بود پس از فراغت از کارهای بیرونی در کارهای خانه با همسران
خود کمک و معاونت میکرد و آنرا عیب و تنگ نمی شمرد .
حضرت پیغمبر اسلام گاهی لباس های خود را خود شستشو و پیوند می کرد

کفش های خود را اصلاح مینمود ، گوسفندان را میدوشتید و در رفع
احتیاجات همسران خود کوشش میکرد .

گاهی خانه خود را جاروب میکرد و شتران را بجایش میدرد .
و در همه امور خانه از هیچ نوع همکاری دریغ نمی ورزید و دائماً
میزمودند :

گمک بزرگ به همسر و کارهای خانه صدقه و احسان

در راه خداج ، است .

معنی	لغات
شانه ، عهده	۱ - دوش
خانم	۲ - همسر
گمک	۳ - صداقت
بوت ، چپی	۴ - کفش
نسکی	۵ - احسان

فعالیت های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

۱- نفر درس را قرائت نماید و یک نفر داوطلب خلاص مفهوم آنرا بیان دارد . معلم قسم املا درس را بشاگردان بخواند آنها در کتابچه های خود بنویسند و معلم نوشته چند نفر را طور نمونه اصلاح نماید .
سوال برای ارزیابی :

- ۱- با فامیل چگونه همکاری میکنیم ؟
- ۲- پیغمبر صی، در خانه کدام کارها را میکرد ؟
- ۳- صدقه و احسان در راه خدا چیست ؟
- ۴- کار کردن در خانه عیب و تنگ است یا خیر ؟

فعالیت گروهی :

همکاری با مادر یا خانم یا سایر زنان در خانه به نظر شما چطور است ؟

در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ
بدیگران بیان دارد .
کارخانگی :

مفهوم درس را به والد و یا سایر زنان که در خانه شما
زندگی میکنند بیان نمائید .

اقوال زرین

- در چار اطراف تان گل بکارید ، خار مکارید که فردا در
پای تان خواهد رفت .
- اگر دلهای تان پاک باشد هرگز از تلاوت قرآن کریم و شنیدن
آن سیر نمیشوید .

- جاہلتر کسی است کہ آخرت خود را بدنیای فروشد .
- اگر میخواہید در زندگی کامیاب باشید باید با دوستان
پدر بعد از وفاتش دوستی کنید .
- اشخاص خوش زبان ، بیچ دشمن نداشته بچشمه در میان
دوستان خود قرار دارد .
- بہترین آرزو خدمت بدگیران است .
- از گفتن دروغ پیرہیزید زیرا دروغ باعث شرمندگی است .
- مردم با فہم را ملامتی کافی است و ابلہ را صد تازیانہ
کم است .
- باید نام ہمراہی مکنید .
- سخن باندا زہ خود بگوئید .

۱ - تازیانہ = تمجین	۲ - بدنام = آدم بد و خراب	۳ - ہمراہی = رفقا
---------------------	---------------------------	-------------------

فعالیه‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

شاگردان خاموشانه درس را بخوانند و راجع به معنی و مفهوم آن
فکر نمایند و معلم به شاگردان موقع بدید که اگر کدام نکته را ندانستند
سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱ - گل بکارید و غار مکارید چه مفهوم دارد ؟

۲ - جابله ترکیب ؟ چرا ؟

۳ - سخن باندازه خود بگوئید چه معنی دارد ؟

۴ - مردم با فهم را علامتی کافی چه مطلب دارد ؟

۵ - بهترین آرزو چیست ؟

کار خانگی : دروغ گفتن باعث شرمندگی است . در مورد آن از یکی

از دوستان تان پیرسان نمائید و علت آزا پیداکنید و آزا در کتابچه
های تان بنویسید .

علم

از پند پدر شوی برومند
وقت هنرست و کار سازیت
تابه نگرند روزت از روز
تا جده مطالبش بدانی

گر دل نهی ای سپردین پند
غافل منشین نه وقت بازیت
دانش طلب و بزرگی آموز
میکوش بهر ورقی که خولانی

هر چیز که دل بدان گراید گر جهد کنی بدست آید
گفتن زمن از تو کار بستن بیکار نمی توان نشستن

معنی	لغات
سبز و باردار ، میوه دار	۱ - برومند
بهر	۲ - به
میل و علاقه پیدا نمودن	۳ - گراید
کوشش	۴ - جهد
نصیحت	۵ - پند
چاره جو	۶ - کار ساز
علم	۷ - دانش

فعالیت های بعد از درس

مشق و تکرار :

بیت به بیت یک شاگرد قرائت نماید دیگری معنی کند در آخر
دو نفر درس را طور مکمل قرائت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱ - پدر چه نصیحت میکند ؟
 - ۲ - این وقت برای چه کار است ؟
 - ۳ - چه چیز را طلب کنیم بخاطر چه ؟
 - ۴ - هر چیز در نتیجه چه بدست می آید ؟
 - ۵ - هر چیز را که خوانی درباره آن چه کن ؟
- کار خانگی : در خانه از والدین تان پرسید که مردم چرا علماء را قدر می کنند
جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

وقایه صحت

اگر میخواهی که زندگی آرام و صحت سالم داشته باشی ،
روشنی احکام اسلام زندگی کن ، توصیه های شریعت را عملی نما و
از چیزهای ^{ذیل} پرهیز کن :

- مغز خود را از غرور .
- چشم خود را از نامحرم .
- گوش خود را از شنیدن غیبت و بیهوده گوئی .
- دهن خود را از عیب گوئی .
- شکم خود را از حرام .
- دست خود را از ظلم .
- پای خود را از اذیت .

- پوست خود را از چرک .
- قلب خود را از کینه خالی نگه دار تا سالم بمانی .

معنی	لغات
حفظ و نگهداری	۱ - وقایه
پند دادن ، نصیحت کردن .	۲ - توصیه
کبر و خود بینی	۳ - غرور
رنج ، آزار	۴ - اذیت

فعالیت‌های بعد از درس

مشق و تکرار :

پنج نفر ش گردان درس را تکرار آن بخواند و بعد سائرش گردان راجع به مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- برای اینکه صحت سالم داشته باشیم چه کنیم ؟
 - ۲- شریعت اسلام از چه چیزها ما را منع کرده است ؟
 - ۳- نگهداری دست و پای از ظلم و اذیت چه فایده دارد ؟
 - ۴- قلب خود را از چه نگاه کنیم ؟
- کار خانگی : به نظر شما غیر از چیزهایی که در فوق ذکر گردیده برای صحت سالم و زندگی آرام چه کارهای دیگر را بکنیم . آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

اندر زما

ای فرزند خود را بر استگویی عادت ده و از سوگند خوردن

بسیر بپرهیز .

از دروغ گفتن و دشنام دادن دوری کن تا پیش

مردم همیشه عزیز باشی .

سخن بیجا و بی فایده مگو که نگفتن بهتر از بیپرده گویی است .

علماء و بزرگان را احترام کن و به پند آنان گوش ده

تا عالم شوی .

از نادانان بی تربیت بگریز تا در نظر مردم خوار

و حقیر نشوی .

موفقیت کسیست که کار می کند .

- کم بگو زیاد بشنو .
- سخن را سنجیده بگو تا دوست را رنجانی .

معنی	لغات
قسم	۱- سوگند
باعزت و قدر	۲- عزیز
خوار ، ذلیل	۳- حقیر
کامیاب	۴- موفق

فعالیت های بعد از درس

مشق و تکرار :

هر اندرز را یک نفر قرائت و یک نفر مفهوم آنرا بیان دارد
معلم کوشش نماید که بشاگردان گوشه گیر زیاد حصه بدهد .
سوالات برای ارزیابی :

- ۱ - در کدام صورت انسان عزیز و قابل احترام شده میتواند ؟
 - ۲ - از نادان بی تربیت چرا بگریزیم ؟
 - ۳ - راست گفتن چرا خوب است ؟
 - ۴ - موفق کدام کس است ؟
 - ۵ - نه گفتن بهتر از چه است ؟
- از طرف شب «خانه از پدر و یا بزرگ فامیل تان خواهش نمائید
که بشما نصیحت کند و نصایح او را در کتابچه های تان بنویسید .

آداب سخن گفتن

بر ما مسلمانان لازم است که آداب سخن گفتن را در نظر داشته باشیم و همیشه در سخن گفتن از نرمی و ملاومت کار بگیریم. در سخن گفتن نه آنقدر آواز خود را بلند کنیم که سبب ناراحتی شوند و نه آنقدر آهسته سخن زنیم که شنونده نماند.

در مجلسی که بزرگان و علماء سخن میزنند باید به ادب زیاد آنرا گوش بگیریم و اگر خود ما سخن میگوئیم اول درباره آن خوب فکر کرده و بعد آنرا بیان داریم. در جریان مجلس نوبت سخن گفتن را باید مراعات کنیم.

اگر کسی سخن گفتن مشغول باشد نباید سخن او را قطع
نمائیم وقتی که سخن او تمام شد اگر ضرورت بود سخن بگوئیم .
دین اسلام مسلمانان را از گفتن سخنان میهود و عبث
منع نموده است .

پس ما باید مطابق اوامر اسلامی از سخنان بیجا و بی فایده
پرهیز نمائیم .

معنی	لغات
نرمی	۱ - ملایمت
بی فایده	۲ - عبث

فعالیت‌های بعد از خواندن

مشق و تکرار :

شش نفر در صف انتخاب گردد آنها درس را قرائت نموده
و بعد از یک دیگر راجع بر مفهوم آن سوال نماید و معلم با آنها گفتگو کند
سوالا برای ارزیابی :

۱ - در وقت سخن گفتن آواز خود را چگونه نگاه داریم ؟

۲ - در مجلس علماء و چطور سخن بزنیم .

۳ - اگر کسی سخن می‌گفت در جریان سخن او چه کنیم ؟

۴ - دین اسلام ما را از چه منع نموده است ؟

فعالیت گروهی :

معلم درس را قسم‌الطالبه گردان بخواند و آنها در کتابچه‌های
خود نوشته بگویند و بعداً اعضای گروه کتابچه‌های یکدیگر خود را

اصلاح نماید و معلم نظارت کرده و به آنها کمک نماید
کارخانگی :

هر شاگرد برای خود یک موضوع را پیدا نموده و فردا بنوبت
در پیشروی صنف آمده بدیگران بیان دارد .

لطیفه سعی و کوشش

طبیعی است که بقیه ماه در بهار و تابستان در حوض هاییکه پر
از آب باشند شنا مینمایند .
گویند : روزی دو بقیه قصد داشتند تا در حوض صاف شنا کنند
بعد از تلاش زیاد بالا آخره بنظر بزرگی رسیدند که پراز مات بود

با هم گفتند چقدر حوض صافی است باید اینجا شنا کنیم. هر دو با هم
 خیز زدند و در ظرف ماست افتادند هر چند دست و پا میزدند تا کنار
 ظرف بروند و بیرون شوند ولی ماست فرو میرفتند. یکی از آنها
 از ترس و هیمیت خود را تسلیم گرداب بی سر و پا نمود و جان سپرد.
 دیگری فکر کرد تا آخرین لحظه زندگی خویش باید سعی کند که از حوض
 بر آید. در اثر دست و پا زدن بقیه ماست رفته رفته نرم گردید تا
 بالاخره مکه آن با هم کیجا کلولا شد و بر روی دوغ شناور گشت
 بقیه سر خود را بلند کرد، دید که بر سر دوغ کشتی سفید مکه مهیا
 گشته است. بقیه بر کلولا مکه بالا رفت و آنرا بکنار ظرف
 تپله نمود و خیز زد، باین ترتیب بیرون برآمد و نجات یافت.

۱- شنا	حرکت بر روی آب بدون سایل	۲- سعی	کوشش	۳- هیمیت	ترس
۴- گرداب	جاییکه آب دریا عمیقتر میشود	۵- شناور	آبیاز	۶- ظرف	کاسه

فعالیت های بعد از درس

مشق و تکرار :

شاگردان به ترتیب نوبت صنفی درس را قرائت نمایند و در

شاگرد او طلب در اخیر لطیفه را در پیشروی صنف بیان بدارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- بقه ما چه قصد داشتند ؟

۲- بقه ما در چه افتادند ؟

۳- بقه ما به چه سر نوشت دچار شدند ؟

۴- از اثر دست و پا زدن بقه در روی ظرف چه چیز بوجود آمد ؟

۵- از لطیفه فوق چه نتیجه گرفتید ؟

کار خانگی : شما نیز همچو یک لطیفه را پیدا نموده و در کتابچه های تان بنویسید .

مناجات

یار بزرگ جان بامن قریب هستی از جمله محبانم بهتر حبیب هستی
 هر حاجت که دارم از تو طلب نمایم تقاضای ما را بیشک محیب هستی
 غیر از تو دیگر حافظ و نگهبان ندارم در هر زمان بهر حال ما را رقیب هستی
 در درد و مصیبت در جمله امراض ما را تو شفا بخش بیشک تو طیب هستی
 در حاجت دینی و در حاجت دنیائی در درد و بلا یارب تو ما را احیب هستی

فیضی بود بخوف و امیدش بود جا
 با فضل و رحمت خود ما را قریب هستی

لغات	معنی	لغات	معنی
۱- محبان	دوستان	۴- طیب	علاج کننده
۲- مجیب	اجابت کننده	۵- حبیب	حبب کننده، دلداری کرم و دهر بانی
۳- رقیب	نگهبان	۶- رجا	امید و لیدی

فعالیه‌های بعد از درس

مشق و تکرار :

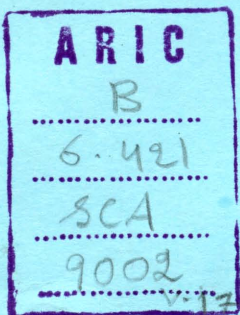
صنف بدو گروه تقسیم گردد و از هر گروه سه نفر تعیین گردد و یکی در مقابل دیگر قرار بگیرند، یکی بخواند و دیگری معنی کند و نفرهای هر گروهی موفق بود دو نفر همان گروه درس را طور مکل قرائت نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- خداوند ج، از چه بنا قریب است ؟
- ۲- رقیب ما کیت ؟
- ۳- درد و مصیبت و بلا را از ما کی دور ساخته میتواند ؟
- ۴- حبیب کی است ؟
- ۵- غلص مفهوم مناجات چیست ؟
- ۶- شما اگر کدام مناجات را بیاد داشته باشید ؟

پیشروی صنف آمده به گیران بیان دارید .
کارخانگی :

از پیش امام مسجد پرسان نمائید که نظر بکدام آیت قرآن کریم
خداوند تعالی به انسان نزدیک است . آیت مذکور و معنی آنرا
در کتابچه های تان بنویسید .

ناشر:

مؤسسه تحويل كننده: سويدن

و بازار مشترك اروپا (EC)

سال چاپ: ۱۳۷۸ هـ.ش

تعداد: ۴۷۸۹

طبع: Rehmat Printing Press

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library